

Ron Michels

82

Ber Cox

VPN legt oor te luisteren bij telers

Voor de VPN is het zonneklaar; substraat heeft de toekomst. Maar hoe denken telers daar over? Om daarachter te komen, leggen ze hun oor goed te luisteren bij deze doelgroep. En dus gaat vandaag een kleine VPN-delegatie op pad, om met een tweetal telers uitvoerig te spreken over het belang van een goed substraat.

Tekst: Ton van Vliet, Foto: Zebra Fotostudio's

De tocht voert naar het Noord-Limburgse Horst, waar Aardbeienkwekerij Cox en de champignonkwekerij van Limax het gezelschap ontvangen. Hè, een champignonkwekerij in een magazine voor de glastuinbouw? Ja, en dat behoeft enige toelichting. Het plan was een plantenkwekerij te bezoeken, maar daar duikt plots een crisis op die alle aandacht opeist. Champignonkweker Ron Michels van Limax biedt uitkomst. "Julie zijn hier welkom", laat hij weten. En hoewel er in de cellen op de kwekerij geen meter glas te bekennen is, is de manier waarop ze hier met substraat omgaan ook voor de lezers van KAS Magazine uitermate interessant.

Maatwerk

Aardbeienteler Ber Cox gebruikt twee soorten substraat. Een fijnere soort voor de trays waar-

in hij aardbeienplanten voor buiten (Elsanta) opkweekt, en een wat grovere variant voor de productie in de 7,3 hectare kas. Goed substraat is voor hem van vitaal belang, het is als het ware een dubbele basis. Cox: "Van de planten die we opkweken is twee derde voor eigen gebruik. Dat is de basis voor de binnenteelt." Cox heeft in de loop der jaren eigen substraat-

Stevige ambities

De VPN (Vereniging Potgrond- en Substraatfabrikanten Nederland) heeft een ambitieus duurzaamheidsplan voor haar leden geformuleerd. Die leden zijn goed voor de levering van zo'n 6 miljoen kubieke meter potgrond en andere substraten aan professionele telers en consumenten. Ruwweg 90% van die berg bestaat uit veen en in 2020 moet daarvan de helft (50%) afkomstig zijn van gecertificeerde veenderijen. Die graven veen af en geven er natuur voor terug.

De VPN heeft ook strakke doelen voor samenstelling en hergebruik van substraten. In 2025 moet het substraat voor tuinders uit minstens 25% circulaire grondstoffen bestaan. Voor de consumentenmarkt moet tegen die tijd substraat voor minimaal de helft uit hernieuwbare grondstoffen bestaan.

83

recepten ontwikkeld. De potgrond in de trays mag niet te luchtig zijn. "Dat geeft minder mooie wortels. Ze moeten er wél voor werken." Voor de bakken op de stellingen in de kas wil de ondernemer een zo zuiver mogelijk substraat: "Dan ben je minder afhankelijk, als we meststoffen willen toevoegen doen we dat via het water."

De 'Cox-receptuur' is op basis van ervaring (de derde generatie is inmiddels actief binnen het bedrijf) en intensief overleg met hun vaste leverancier ontstaan. Maatwerk dus, maar voor BVB Substrates dat jaarlijks ruim 2,7 miljoen m³ substraat produceert, waarvan 50% voor de glastuinbouw - is dat geen enkel probleem. Die hebben in totaal zo'n 4.000 recepten op de plank liggen.

Stabiele factor

Ook bij Limax gebruiken ze twee substraten, maar dan samengebundeld tot één pakket.

Op een bed van circa 30 cm compost (onder andere) paardenmest, stro en kalk) komt een laag van circa 4,5 cm dekaarde (veen). Die laag dekaarde speelt een cruciale rol in het proces. Die moet zowel water kunnen opnemen als afstaan, om de voedingsstroom vanuit de compost naar het oppervlak in goede banen te leiden. En dat luistert zeer, zeer nauw. Michels: "In de aardbeien- en komkommerteelt kun je bijsturen met water en voedingsstoffen. Maar bij ons vormt het mycelium, een schimmel, de basis voor de productie van champignons; dat is totaal anders." Vanaf knopvorming tot aan de eerste vlucht (zo heet de eerste oogst van champignons) kan de teler hooguit een beetje met temperatuur en luchtvochtigheid spelen. De marges zijn minimaal. Een halve graad te hoog of te laag kan al funest zijn. Een stabiele deklaag is van cruciaal belang. De marges zijn minimaal. Een halve graad te hoog of te laag kan al funest zijn. Een stabiele deklaag is van

cruciaal belang. Die moet de compost beschermen tegen uitdroging en er tegelijk voor zorgen dat de uitwisseling tussen compost en mycelium in de dekaarde intact blijft, dus het mag geen te natte, verzurende laag worden. Een subtiel spel. "Klimaatregeling is belangrijk, maar dat zijn ook maar computergetallen. Cijfers op papier zeggen echt niet alles, ons vakmanschap zit 'm in goed kijken wat er op het bed gebeurt."

Duurzaamheid

Duurzaam is een regelmatig terugkerende term tijdens de gesprekken met deze twee telers. Als je aardbeienplanten twee keer oogst en ze een heel jaar op substraat moeten staan, dan is het logisch dat je voor een duurzame soort potgrond kiest, die je niet voortijdig in de steek laat. Tegelijk is er ook dwang van buiten. Afnemers schroeven, onder meer vanuit het oogpunt van voedselveiligheid, hun eisen steeds hoger op. Cox: "Planet Proof, GlobalGAP, we

moeten ons steeds vaker verantwoorden met allerlei certificaten. Geen probleem, we hebben de aarde met z'n allen tijdelijk te leen en daar moeten we dan ook naar handelen." Collega-teler Michels deelt die duurzaamheids-gedachte volledig. "We moeten allemaal goed met de natuur omgaan. En dankzij allerlei nieuwe technieken lukt dat ook steeds beter. Zo doen we nu een proef waarbij we na de teelt deklaag en compost van elkaar scheiden en beide een nieuwe herbestemming geven." Over duurzaamheid en het hergebruik van substraat in zowel de aardbeien- als de champignonteelt valt nog veel meer te vertellen. Dat gaan we doen in de volgende uitgave van KAS Magazine die verschijnt in maart 2019. ■

Arjen van der Meer (VPN), Vincent Deenen (VPN) en Ber Cox

Arjen van der Meer (VPN), Ron Michels, Vincent Deenen (VPN)